

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Nc/4/2021
Identifikačné číslo spisu: 3119207826
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3119207826.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ U. Q., trvalým pobytom v D. - B., B. XXX a 2/ Q. Y., trvalým pobytom v I., Š. XXXX/X, oboch zastúpených Mgr. Ľubomírom Dvorským, advokátom so sídlom v Trenčíne, Nám. sv. Anny 361/20-4, proti žalovanej Fakultnej nemocnici Trenčín, so sídlom v Trenčíne, Legionárska 28, IČO 00 610 470, zastúpenej advokátom Mgr. Dr. Antonom Kušnírom, so sídlom v Žiline, Jána Reka 13, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 18C/41/2019, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 19Co/28/2021, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Darina Legerská, JUDr. Mária Vrtochová a JUDr. Alena Záhumenská sú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 19Co/28/2021.

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Iveta Anderlová, Mgr. Marek Anovčín, JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Rastislav Dlugoš PhD., JUDr. Gabriela Janáková, Mgr. Stanislava Kollárová, Mgr. Ivan Kubínyi, JUDr. Ing. Miroslav Mandák, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Zuzana Slušná, JUDr. Iveta Sopková, JUDr. Milan Straka, JUDr. Radoslav Svitana, PhD., Mgr. Ivana Šlesárová, JUDr. Jozef Šulek, Mgr. Martina Trnavská, JUDr. Denis Vékony, JUDr. Eva Vékonyová, JUDr. Erika Zajacová a JUDr. Iveta Záleská n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 19Co/28/2021.

Odôvodnenie

1. Vo veci vedenej Krajským súdom v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 19Co/28/2021 žalovaná podaním z 20. februára 2021 oznámila krajskému súdu uplatnenie námietky zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trenčíne. Poukázala na skutočnosť, že žalobkyňa 1/ je zamestnaná na krajskom súde, má osobné, priateľské, resp. nadštandardné pracovné vzťahy so sudcami krajského súdu, ktorí by mali rozhodovať o podanom odvolaní. Vzhľadom na pracovné zaradenie žalobkyne 1/ a jej vzťahy so sudcami na pracovisku je preto reálny predpoklad, že títo sudcovia môžu v predmetnej veci konať a rozhodovať zaujato, teda nie nestrane.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trenčíne (§ 54 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ďalej tiež „CSP“) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Vychádzal pritom z ustanovenia § 49 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

3. Účelom § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednaníu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám sporu alebo k ich zástupcom, a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania,

b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim,

c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo

d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

4. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb.), treba trvať na tom, že vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania prideleného sporu možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní týchto dôvodov (ich analýze) v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu a inštruktívnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) k danej problematike.

5. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu, či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednáwanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno

usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

6. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

7. Z už spomínanej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k sporu má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní vyjadrení sudcov Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Beáty Čupkovej, JUDr. Viery Škultétyovej, JUDr. Dariny Legerskej, JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Aleny Záhumenskej, ktorí v nich vyvodzovali svoju zaujatosť vo veci z priateľského vzťahu k žalobkyni 1/, dospel k záveru, že takýto blízky osobný vzťah k účastníčke konania je u nich daný, čo zakladá dôvod, pre ktorý možno mať opodstatnené pochybnosti o ich nezaujatosti z hľadiska § 49 ods. 1 CSP. Preto rozhodol, že títo sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

9. Naproti tomu z vyjadrení sudcov Mgr. Mareka Anovčina, JUDr. Ľubice Bajzovej, JUDr. Gabriely Janákovej, Mgr. Stanislavy Kollárovej, Mgr. Ivana Kubínyiho, JUDr. Ivety Sopkovej, Mgr. Ivany Šlesárovej, Mgr. Martiny Trnavskej, JUDr. Denisa Vékonyho, JUDr. Ivety Anderlovej, JUDr. Radoslava Svitanu, PhD., JUDr. Eriky Zajacovej, JUDr. Ivety Záleskej, JUDr. Aleny Radičovej, JUDr. Rastislava Dľugoša PhD., JUDr. Jozefa Šuleka, JUDr. Ing. Miroslava Mandáka, JUDr. Zuzany Slušnej, JUDr. Milana Straku, JUDr. Evy Vékonyovej je zrejmé, že ich vzťah k žalobkyni 1/ nepresiahol kolegiálny (profesionálny) rámec. V tejto súvislosti sa žiada uviesť, že vo všeobecnosti sú vzájomné vzťahy sudcov založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak rámec ich vzájomných vzťahov neprekročí tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, pôjde o okolnosť vzbudzujúcu opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti, a teda by išlo o dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Vzťahy medzi sudcami zamestnancami súdu, ktoré bežný pracovný a kolegiálny rámec neprekračujú [t. j. ak tieto vzťahy spočívajú iba na tom, že sa sudcovia a zamestnanci súdu navzájom poznajú, pretože na výkon funkcie sú zaradení na rovnaký (prípadne vyšší alebo nižší) súd, v tom istom oddelení alebo senáte], nemajú samé osebe povahu dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Keďže z vyjadrení vyššie spomenutých sudcov Krajského súdu v Trenčíne a ani z ďalšieho obsahu spisu neboli zistené žiadne skutočnosti významné z aspektu § 49 ods. 1 CSP, ktoré by spochybňovali ich nezaujatosť, Najvyšší súd Slovenskej republiky týchto sudcov z prejednávania a rozhodovania veci nevylúčil.

10. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok